

Revisjon av tilleggsavtaler Covid-19

SJ Norge AS

Avtaleperiode 01. januar -
31. desember 2021

06.09.2023

The EY logo is positioned in the bottom right corner of the page. It consists of the letters 'EY' in a bold, white, sans-serif font. The 'E' and 'Y' are connected at the top. A yellow triangle is located above the 'Y', pointing to the right. The logo is set against the background of the railway tracks and gravel.

Erstatningsforretning
WIKIUMWATRO

Disclaimer

Vår gjennomgang og kontroll er av rådgivende art og utgjør ikke noen revisjon eller annen form for sikkerhet som definert av styret i Den norske Revisorforening. Vi gir følgelig ikke uttrykk for noen form for sikkerhet i regnskapsspørsmål, om regnskaper eller annen finansiell informasjon.

Ingen av tjenestene utgjør noen juridisk oppfatning eller noe juridisk råd.

Vår rapport kan kun brukes i forbindelse med kontroller av den leverandør som inngår i rapporten og skal ikke distribueres til andre parter eller brukes i noen annen sammenheng uten vårt skriftlige forhåndssamtykke.

Med vennlig hilsen

Ernst & Young AS

Kontaktperson EY

Kjersti Haukom Syvertsen, Partner

Mobil: 975 33 603

kjersti.syvertsen@no.ey.com

Innledning

Bakgrunn

Situasjonen med Covid-19 har medført en rekke støtteordninger fra staten til forskjellige mottakere, så også innenfor jernbanetrafikken. Det er gjennom Jernbanedirektoratet bevilget midler i støtte til persontogoperatørene. Støtten er bevilget gjennom tilleggsavtaler med de ulike togoperatørene og disse tilleggsavtalene stiller krav til sluttrapportering, og at denne er revidert av togoperatørens valgte revisor.

Ved avtalenes utløp har Jernbanedirektoratet behov for å kontrollere at togoperatørene har fulgt de krav og retningslinjer som er beskrevet i tilleggsavtalene for å bekrefte at de er berettiget støtten. Jernbanedirektoratet har inngått en avtale med EY for å gjennomføre revisjon av avtalenes krav.

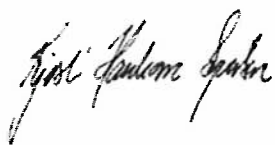
Formål

Formålet med revisjonen er å gjennomføre nødvendige kontroller og handlinger for å sikre at togoperatøren har fulgt de avtalte krav og retningslinjer. Det vil blant annet omfatte gjennomgang av rapporterte regnskapstall, kartlegging av hvilke andre støtteordninger som eksisterer, hvilke ordninger de ulike togoperatørene har søkt på og status på disse, samt gjennomgang av de gjennomførte kostnadsreducerende og inntektssikrende tiltak togoperatørene har utført.

Tilleggsavtalene har bestemmelser for blant annet hva som skal rapporteres til Jernbanedirektoratet, krav til revisjon fra togoperatørens revisor og andre føringer til togoperatørens tiltak for inntektssikring og kostnadsreduksjon i perioden. Gjennomgangen av de ulike togoperatørens rapportering er utformet basert på de ulike avtalenes spesifikke krav og retningslinjer.

Anbefalinger

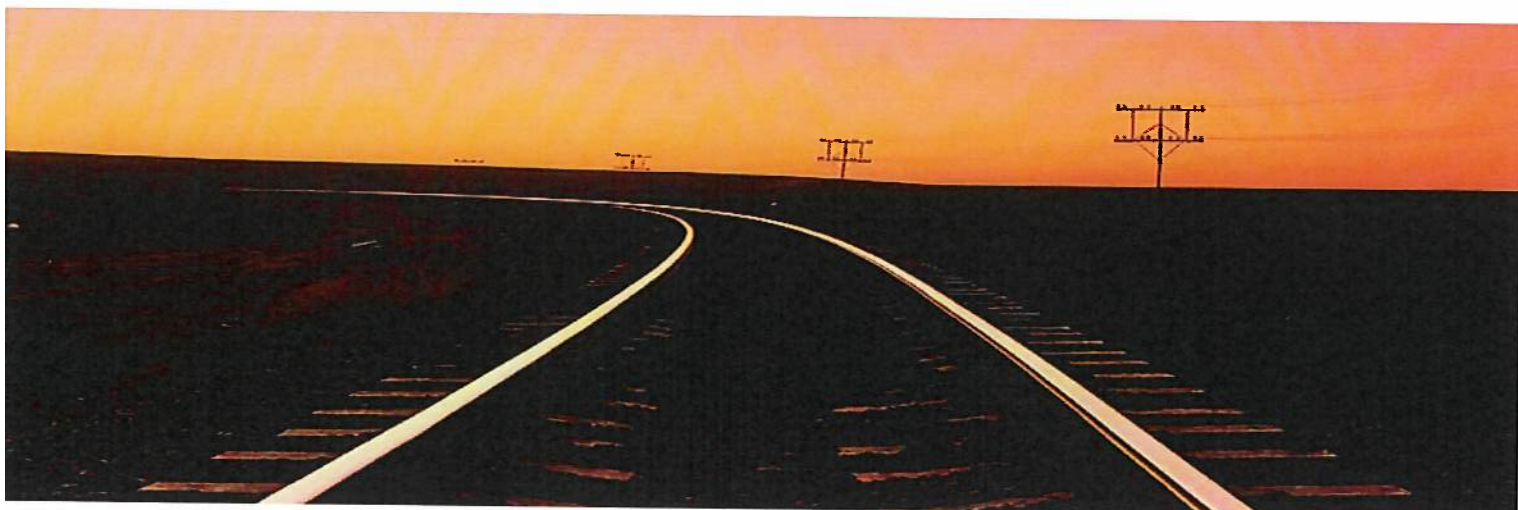
Vi har oppsummert funn og anbefalinger i rapporten. Selskapet må selv vurdere oppfølging av de funn og anbefalinger som nevnes i rapporten.

Kjersti Haukom Syvertsen
Partner

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	4
2	Vår tilnærming	5
	2.1 Angrepsvinkel og omfang	5
	2.2 Gjennomføring	5
	2.3 Avgrensninger	5
3	Våre observasjoner og anbefalte tiltak	6
	3.1 Krav til rapportering	7
	3.1.1 Rapportering av regnskapstall	7
	3.1.2 Opplysning om støtteordninger	9
	3.1.3 Rapportering av konserninterne kjøp og salg	10
	3.2 Krav om inntektssikring og kostnadsbesparelser	11
	3.3 Krav til revisjon	12
	3.3.1 Krav til revisjon av inntekter	12
	3.3.2 Krav til revisjon av kostnader	13
	3.3.3 Revisors funn	15
	Vedlegg 1 - Regjeringens tiltakspakker	17
	Vedlegg 2 - Regnskapsrapportering	19
	Vedlegg 3 - ISRS 4400	20
	Vedlegg 4 - Identifiserte avvik	23

1 Sammendrag

1. Funn og avklaringer

Tilleggsavtale Covid-19 til Trafikkavtalen mellom SJ Norge AS og Jernbanedirektoratet stiller krav til rapportering og økonomiske tiltak for SJ Norge AS i avtaleperioden.

Revisjonen har identifisert tilleggsavtalens relevante krav og foretatt en vurdering av hvorvidt SJ Norge AS har etterlevd disse kravene. Vurderingen er foretatt basert på observasjoner i form av mottatt dokumentasjon og samtaler med SJ Norge AS. Under følger et sammendrag av revisjonens funn og anbefalinger.

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet vurderer om 8.7 MNOK i for høyt rapporterte kostnader for perioden er på et akseptabelt nivå. Nettoeffekten utgjør 3.3 MNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Ref. rapportens avsnitt 3.1.1

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet vurderer om avvik identifisert i ISRS 4400 på 5.4 MNOK i for lavt rapporterte kostnader er på et akseptabelt nivå. Egenandelseffekten på 494 TNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Ref. rapportens avsnitt 3.3.3.

Samlet sett anbefaler revisjonen at Jernbanedirektoratet vurderer om det totalt identifiserte avviket på 3.3 MNOK i for høyt rapporterte kostnader for perioden er på et akseptabelt nivå. Videre anbefaler revisjonen at nettoeffekten på 3.8 MNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag vurderes for etterjustering av tilleggsvederlaget sett i sammenheng med perioden med tilleggsavtaler under ett.

Utover de nevnte forhold over er revisjonens vurdering at det ikke er identifisert øvrige forhold som tilsier at de indentifiserte krav i tilleggsavtalen ikke er etterlevd av SJ Norge AS.

2. Avsetninger til oppfølging

I henhold til avsnitt 3.1.1 er det et krav i tilleggsavtalen at avsatte inntekter og kostnader skal avregnes mot faktiske inntekter og kostnader i perioden. Dersom det er kostnader/inntekter som på grunn av eksisterende samarbeid med andre aktører først avregnes senere enn 90 dager etter avtaleoppgjør, skal det gjennomføres en etterjustering av vederlaget for tilleggsavtalen når resultatet av slik avregning blir kjent. I mottatt dokumentasjon opplyser togoperatør at det per 31.12.2021 var 6.7 MNOK i åpne avsetninger, hvor 78.6 MNOK knytter seg til avsatte kostnader og 71.9 MNOK gjelder inntekter. Revisjonen har mottatt oversikt over åpne avsetninger per 30.06.22 som viser at det kun er 5,7 MNOK i netto avsatte inntekter fra 31.12.21 som ikke er avregnet. Samtlige av disse åpne avsetningene er avregnet ved dato for denne rapport og avregningseffekter er omtalt i avsnitt 3.1.1. og punkt 1 over. Togoperatør bekrefter videre at per medio november 2022 var det ingen gjenværende avsatte kostnader og inntekter for 2021 som ikke er avregnet.

2 Vår tilnærming

2.1 Angrepsvinkel og omfang

Revisjonen baserer seg på dokumentasjon mottatt av Jernbanedirektoratet og SJ Norge AS (heretter togoperatøren). I tillegg er det foretatt møter og avklaringer med togoperatøren og deres revisor ved behov. Tilleggsavtalen mellom Jernbanedirektoratet og togoperatøren stiller krav til rapportering, revisorattestasjon av rapporteringen og øvrige føringer til togoperatørens økonomiske tiltak i avtaleperioden. Revisjonen baserer seg på de identifiserte krav og retningslinjer som er beskrevet i tilleggsavtalen med togoperatøren.

Revisjonen er gjennomført med fokus på de forhold som knytter seg til finansiell rapportering og økonomiske tiltak. Det er ikke tatt stilling til driftsmessige forhold som blant annet krav om opprettholdelse av togavganger eller lignende.

2.2 Gjennomføring

Togoperatøren har mottatt støtte for perioden 1. januar 2021 til 31. desember 2021 og har i tråd med avtale levert regnskapsrapportering og revisorattestasjon til Jernbanedirektoratet. Kravene og retningslinjene i tilleggsavtalen er vurdert opp mot mottatt rapportering og tilhørende revisorattestasjon. Det er videre foretatt samtaler med togoperatøren.

Vi vil i det påfølgende kapittelet beskrive avtalens krav, våre observasjoner og eventuelle anbefalte tiltak. Identifiserte krav er merket med henvisning til tilleggsavtalens bilag og avsnitt.

2.3 Avgrensninger

Denne rapporten beskriver de aktuelle forhold knyttet til tilleggsavtalen «Tilleggsavtale Covid-19» til Trafikkavtalen mellom SJ Norge AS og Jernbanedirektoratet, gjeldende fra 1. januar 2021 til og med 31. desember 2021.

EYs rapport bygger på dokumentasjon og informasjon mottatt i september 2022 til juni 2023. Rapporten er utarbeidet på grunnlag av de opplysninger som er gitt og den dokumentasjon som har vært gjort tilgjengelig for EY.

EY fraskriver seg ethvert ansvar for mulige feil eller utelatelser som følge av at EY har mottatt uriktige eller ufullstendige opplysninger eller dokumentasjon. Det gjelder både dokumentasjon fra Jernbanedirektoratet og togoperatøren.

3 Våre observasjoner og anbefalte tiltak

3.1 Krav til rapportering

3.1.1 Rapportering av regnskapstall

Krav til togoperatørens rapportering av regnskapstall – Tilleggsavtalens bilag B - 1.3	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«Leverandøren plikter å utlevere regnskapstall periodisert per kalendermåned eller del av kalendermåned for hele tilleggsavtalens løpetid innen 90 dager etter tilleggsavtalens opphør.» «Regnskapstallene skal fordeles per togprodukt...»
2.	«Regnskapstallene skal (...) være i henhold til bilag L Metode for periodisering»
3.	«I avregningen skal de avsatte kostnadene avregnes mot faktiske kostnader som er mottatt etter regnskapsavslutning for den aktuelle perioden.»

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 over har togoperatøren utlevert regnskapstall periodisert per kalendermåned for hele avtaleperioden. Regnskapsrapporten er ikke fordelt på flere togprodukt, slik krav 1 spesifiserer. Revisjonen er kjent med at dette er godkjent av Jernbanedirektoratet. Tilleggsavtalen opphørte 31. desember 2021. Av korrespondanse på e-post mellom Jernbanedirektoratet og togoperatøren som EY har fått tilgang til synes rapporteringen å være i Jernbanedirektoratets hende innen avtalt frist.

Med hensyn på krav 2 over henviser vi til krav om revisjon beskrevet i avsnitt 3.3

Krav 3 beskrevet over synes ikke å være et forhold togoperatøren plikter å opplyse om i sin rapportering, men heller et krav om behandling av regnskapstall i rapporteringen. Revisjonen har hatt samtaler med togoperatøren for å kartlegge togoperatørens etterlevelse av kravet. Etter samtale med togoperatør kan togoperatøren bekrefte at det er blitt gjort en avregning av avsetninger mot faktiske inntekter og kostnader mottatt etter regnskapsavslutningen for den aktuelle perioden, men at eventuelle effekter av disse er innregnet i perioden avregningen er foretatt.

Togoperatør opplyser at de i sin regnskapsrapportering pr. 31.12.21 har avsatte kostnader på 65,6 MNOK og avsatte inntekter på 133,6 MNOK. Revisjonen har videre gjort oppslag på forvalt.no og observerer at SJ Norge AS har mottatt normalberetning for lovpålagt revisjon av deres regnskaper for regnskapsåret 2021. I lovpålagt revisjon vil også avsetninger i regnskapet være gjenstand for revisjon. Revisjonen observerer også at togoperatørens revisor i ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger har foretatt kontroller av avregningseffekter gjennom året for avsetninger knyttet til diesel, kjørevegsavgift, stasjonstjenester og vedlikehold. Se avsnitt 3.3.2.

I tillegg har revisjonen forespurt togoperatør hvorvidt det har vært noen avregningseffekter knyttet til avsetningene for perioden. Togoperatør har videre på oppfordring fra revisjonen kontrollert avregningseffekter for et utvalg avsetninger pr desember 2021. Det overordnede resultatet av togoperatørens kontroller viser at de har hatt en overavsetning tilsvarende 9,3 MNOK i 2021, hvor deler av avregningseffekten i er ført i andre halvår 2022 etter tilleggsavtalens slutt. Nettoeffekten etter egenandel utgjør 3,8 MNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Se vedlegg 4 for beregnede effekter og avvik.

3.1 Krav til rapportering

3.1.1 Rapportering av regnskapstall

Krav til togoperatørens rapportering av regnskapstall – Tilleggsavtalens bilag B - 1.3	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«Leverandøren plikter å utlevere regnskapstall periodisert per kalendermåned eller del av kalendermåned for hele tilleggsavtalens løpetid innen 90 dager etter tilleggsavtalens opphør.» «Regnskapstallene skal fordeles per togprodukt...»
2.	«Regnskapstallene skal (...) være i henhold til bilag L Metode for periodisering»
3.	«I avregningen skal de avsatte kostnadene avregnes mot faktiske kostnader som er mottatt etter regnskapsavslutning for den aktuelle perioden.»

Observasjoner fortsetter (...)

I forbindelse med revisjonens gjennomgang togoperatørens rapportering har togoperatøren foretatt en tilleggskontroll av deres rapportering for hele perioden med tilleggsavtaler samlet. I denne kontrollen opplyser togoperatøren at de har avdekket at det i regnskapsrapporteringen for 2022 er en rekke justeringer det ikke er tatt høyde for. Netto utgjør disse justeringene en kostnadsøkning på 580 TNOK og utgjør netto 479 TNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag etter egenandelseffekt. Se vedlegg 4 for beregnede effekter.

Med hensyn til regnskapsrapporteringen har Jernbanedirektoratet opplyst at inntekter og kostnader fra kommersielle avganger ikke skal være en del av det rapporterte regnskapet fra togoperatøren. Revisjonen har i forbindelse med mottatt rapportering forespurt togoperatør hvor vidt inntekter og kostnader fra kommersielle avganger er medtatt i det rapporterte regnskapet. Togoperatøren opplyser at slike inntekter og kostnader ikke er medtatt i regnskapsrapporteringen.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det identifisert avregningseffekter av avsetninger som tilsvarer 9.3 MNOK i for høyt rapporterte kostnader. Effekt etter egenandel utgjør 3.8 MNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Videre har togoperatøren identifisert 580 TNOK i for lavt rapporterte kostnader, tilsvarende 479 TNOK i for lavt utbetalt tilleggsvederlag. Totalt utgjør avvikene 8.7 MNOK i for høye rapporterte kostnader. Nettoeffekt etter egenandel utgjør 3.3 MNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Se vedlegg 4 for beregnede effekter.

Anbefaling

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet vurderer om 8.7 MNOK i for høye rapporterte kostnader er på et akseptabelt nivå. Videre anbefaler revisjonen at nettoeffekten på 3.3 MNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag vurderes for etterjustering av tilleggsvederlaget sett i sammenheng med hele perioden med tilleggsavtaler som en helhet.

3.1 Krav til rapportering

3.1.2 Opplysning om støtteordninger

Krav til togoperatørens opplysning om støtteordninger – Tilleggsavtalens bilag B - 1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«Leverandør har ansvaret for å (...) søke på alle relevante offentlige støtteordninger knyttet til koronaviruset»
2.	«Leverandøren plikter videre å opplyse hvilke andre statlige støtteordninger knyttet til koronaviruset som er omsøkt og hvilke støtte som er mottatt»

Revisjonens grunnlag for vurdering av relevante støtteordninger

Revisjonen har ved vurdering av relevante støtteordninger lagt til grunn regjeringens tiltakspakker som oppsummert av Skatteetaten på deres nettsider, samt Skatteetatens lettelser på sanksjoner og praktisering av reglene. Se vedlegg 1 for en oppsummering av Skatteetatens liste over tiltakspakker og lettelser som er lagt til grunn for vurderingen.

Av tiltak med påvirkning på rapporterte regnskapstall har revisjonen vurdert at følgende tiltak er aktuelle for togoperatøren.

- Kompensasjonsordningen for næringslivet (januar - desember)
- Lønnstøtteordning

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 opplyser togoperatør at de ikke har søkt tilskudd fra andre støtteordninger for 2021. Revisjonen har mottatt dokumentert vurdering fra togoperatør hvor kravene til de aktuelle støtteordningene adresseres. Togoperatør bekrefter at de ikke ville vært berettiget støtte for den aktuelle perioden.

Med hensyn til krav 2 har togoperatør ikke opplyst om omsøkte støtteordninger i mottatt rapportering. Revisjonen har i samtaler med togoperatøren fått opplyst at det ikke er søkt på andre støtteordninger. Revisjonen har i tillegg foretatt søk etter togoperatørens navn i Brønnøysundregisterets database for innsyn i vedtak om tildelt tilskudd fra kompensasjonsordningen uten å gjøre funn.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.1 Krav til rapportering

3.1.3 Rapportering av konserninterne kjøp og salg

Krav til togoperatørens opplysning om konserninterne kjøp og salg - Tilleggsavtalens bilag B - 1.3	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	<i>«Kostnader/inntekter fra konserninterne kjøp/salg skal fremlegges for Oppdragsgiver og grunnlag for beregning skal redegjøres for spesielt.»</i>
2.	<i>«Det skal kunne dokumenteres at beregningen er i henhold til gjeldene prinsipper for prising av varer og tjenester i konsernforhold.»</i>

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 og 2 over observerer revisjonen at det er fremlagt en oversikt over vesentlige konserninterne kjøp og salg i togoperatørens rapportering. I denne oversikten fremkommer det at konserninterne kostnader hovedsakelig gjelder IT-relaterte tjenester og utlån av personell. Videre har SJ Norge inntekter fra SJ AB som gjelder anskaffelse av trafikkpakke 3. Togoperatøren opplyser at alle konserninterne transaksjoner i avtaleperioden er behandlet og beregnet på grunnlag av gjeldende prinsipper for prising av varer og tjenester i konsernforhold.

Revisjonen har i tillegg til observasjoner vedrørende de nevnte krav over, forespurt togoperatøren hvorvidt det foreligger noen vridning i de konserninterne kostnadene i forbindelse med driften i avtaleperioden. Togoperatør opplyser at det ikke har forekommet noe vridning i prinsipper for fordeling av kostnader slik at belastet andel er endret.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.2 Krav om inntektssikring og kostnadsbesparelser

Krav til togoperatørens inntektssikring og kostnadsbesparelser – Tilleggsavtale pkt. 6 og bilag B – 1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	<i>«Leverandøren har ansvaret for å tjene inn trafikkinntekter og andre inntekter knyttet til leveransen (...) i den grad det er mulig»</i>
2.	<i>«Leverandøren skal utføre Leveransen så kostnadseffektivt som mulig.»</i>
3.	<i>«Leverandøren plikter å benytte alle muligheter for forsikringsutbetalinger som kan kompensere som kan kompensere tap eller utgifter.»</i>

Observasjoner

Med hensyn til krav 1 over har revisjonen gjennomført samtaler med togoperatøren for å kartlegge hvilke tiltak som er gjennomført for å tjene inn trafikkinntekter og andre inntekter. Togoperatøren opplyser at de i perioden har markedsført seg selv i sosiale medier og annen markedsaktivitet. Videre har personellet på toget opprettholdt jobben med å kontrollere billetter for å sikre at alle har betalt.

Vedrørende krav 2 over opplyser togoperatør at de fleste kostnader er faste og at togtransporten i ble lagt frem som en samfunnskritisk oppgave. Revisjonen får opplyst at togoperatøren etter avtale med Jernbanedirektoratet kuttet produksjonen. Dette medførte reduserte variable kostnader slik som diesel og kjøreveisavgift. Det ble også kuttet ned på kortsiktige markedsføringskampanjer i perioder med høyt smittetrykk.

I lys av krav 3 over opplyser togoperatøren at de ikke har benyttet seg av forsikringer i tilknytning til Covid-19 da togoperatørens forsikringer ikke har dekket slike forhold.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.3 Krav til revisjon

3.3.1 Krav til revisjon av inntekter

Krav til revisjon av inntekter – Bilag L -1.1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«For inntekter skal revisor kontrollere og rekalkulere at Leverandøren har fulgt metodikken det er enighet om.»
2.	«Revisor skal gjennomføre cut-off testing av inntekter for avtaleperioden og påse at grunnlaget før fordeling er korrekt periodisert.»

Observasjoner

Revisjonen har mottatt revisorerklæring knyttet til avtaleperioden utført av togoperatørens valgte revisor. Se vedlegg 3. Revisorerklæringen er utført etter standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Revisjonen observerer at følgende handlinger er blitt gjennomført for inntekter i ISRS 4400 erklæringen:

3. For billettinntekter vil vi utføre følgende handlinger:

- a. *Vi har innhentet rapporter som selskapet har mottatt fra ENTUR som viser billettinntekter pr måned, og kontrollert at bokførte billettinntekter pr måned er i samsvar med rapporten fra ENTUR for den samme perioden.*
- b. *For takssamarbeidsinntekter har vi kontrollert at inntekter medtatt i driftsregnskapet er i samsvar med bokført beløp.*

4. For øvrige inntekter har vi kontrollert at inntektene inkludert i driftsregnskapet er i samsvar med saldobalansen for hver enkelt måned. For juni har vi kontrollert at selskapet har fulgt metodikken som fremgår av bilag J til tilleggsavtale, avsnitt 2.

For observasjoner og vurderinger knyttet til ISRS 4400 erklæringens funn se avsnitt 3.3.3.

Med hensyn til krav 1 over observerer revisjonen at tilleggsavtalens bilag L avsnitt 2 beskriver at «avsatte inntekter og kostnader skal avregnes mot faktiske kostnader og inntekter mottatt etter regnskapsavslutning for den aktuelle perioden.». Revisjonen referer her til observasjoner i rapportens avsnitt 3.1.1.

Med hensyn til krav 2 over observerer revisjonen at det i ISRS 4400 erklæringens punkt 3a beskrives at det for billettinntekter er foretatt kontroll av at bokførte billettinntekter er i samsvar med rapporten fra Entur AS for samme periode. Videre beskrives det i punkt 3b at det for takssamarbeidsinntekter er kontrollert at inntekter medtatt i driftsregnskapet er i samsvar med bokført beløp.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.3 Krav til revisjon

3.3.2 Krav til revisjon av kostnader

Krav til revisjon av kostnader - Bilag L -1.1	
Krav	Avtalens beskrivelse
1.	«For kostnader skal revisor vurdere om Leverandør har et korrekt estimat for perioden, herunder at Leverandør følger de regnskapsprinsipper Leverandør vanligvis benytter og at lineær fordeling er korrekt beregnet.»
2.	«Revisor skal gjennomføre cut-off testing av kostnader i perioden, og påse at grunnlaget for fordeling er korrekt periodisert.»

Observasjoner

Revisjonen har mottatt revisorerklæring knyttet til avtaleperioden utført av togoperatørens valgte revisor. Se vedlegg 3. Revisorerklæringen er utført etter standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Revisjonen observerer at følgende handlinger er blitt gjennomført for kostnader i ISRS 4400 erklæringen:

1. Vi har gjennomført samtaler med selskapet med formål om å kartlegge prinsipper, forutsetninger og modeller for driftsregnskapet.
5. For kostnader vil vi utføre følgende handlinger:
 - a. Vi har kontrollert avstemmingen av kostnader medtatt i driftsregnskapet mot saldobalansen for de respektive månedene i perioden for tilleggsavtalen, herunder at avstemmingspostene er i henhold til forelagt dokumentasjon.
 - b. Vi har innhentet oversikt fra SJ Norge AS over avsetninger for diesel, kjøreveisavgift, stasjonstjenester og vedlikehold for mai, september og desember, og kontrollert dette mot faktiske avregninger.
 - c. Vi har innhentet hovedbok for desember 2021 og januar 2022, og har på stikkeprøvebasis kontrollert periodisering. Revisor har i tillegg gjort en rimelighetsvurdering av avsetning per 31.12.2021 mot forventet avsetning av kostnader.
6. Vi har kontrollert at regnskapslinjene i driftsregnskapet for offentlig kjøp er riktig summert.

For observasjoner og vurderinger knyttet til ISRS 4400 erklæringens funn se avsnitt 3.3.3.

Med hensyn til krav 1 over observeres det at det i ISRS 4400 erklæringens punkt 1 er foretatt en kartlegging av prinsipper, forutsetninger og modeller for driftsregnskapet rapportert til Jernbanedirektoratet. Med henvisning til avsnitt 3.3.3 punkt 1 bekrefter ISRS 4400 erklæringen at togoperatørens revisor gjennom samtaler med selskapet har fått opplyst at det benyttes tilsvarende prinsipper og forutsetninger som selskapet benytter ved normert oppsett av driftsregnskap for offentlig kjøp.

3.3 Krav til revisjon

3.3.2 Krav til revisjon av kostnader

Observasjoner (fortsetter..)

Med hensyn til krav 2 observeres det at det i ISRS 4400 erklæringens 5a beskrives at togoperatørens revisor har kontrollert avstemmingen av kostnader medtatt i driftsregnskapet mot saldobalansen for de respektive månedene i perioden for tilleggsavtalen. Videre beskrives det i punkt 5c at togoperatørens revisor har innhentet hovedbok for desember 2021 og januar 2021 og gjennomført stikkprøver for å kontrollere at kostnader er korrekt periodisert.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det ikke avdekket forhold som tilsier manglende etterlevelse av kravene beskrevet over.

Anbefaling

N/A

3.3 Krav til revisjon

3.3.3 Revisors funn

Observasjoner

Revisjonen har mottatt revisorerklæring knyttet til avtaleperioden utført av togoperatørens valgte revisor. Se vedlegg 3. Revisorerklæringen er utført etter standarden ISRS 4400 Avtale kontrollhandlinger. Revisjonen observerer at følgende funn er identifisert i ISRS 4400 erklæringen:

1. *Vi har gjennom samtaler med selskapet fått opplyst at det benyttes tilsvarende prinsipper og forutsetninger beskrevet i tilleggsavtale og definert av selskapet (herunder ekskluderte kostnader fra rapportering).*
- 3a. *Vi har avstemt rapport fra Entur AS mot driftsregnskapet per måned og avdekket et avvik på NOK 302 673 i mars 2021 og NOK -376 014 i april. Totalt avvik er lik NOK -73 341.*
4. *For øvrige inntekter har vi avvik på NOK 9 300 000 i henholdsvis august og oktober 2021. Avviket er forklart med at dette er flyttet fra trafikkinntekter til øvrige inntekter da dette gjelder fakturering fra Entur AS for personalbilletter.*
- 5b. *For de kontrollerte stikkprøver var avsatte kostnader for diesel, kjøreveisavgift, stasjonstjenester og vedlikehold NOK 364 685 høyere enn faktisk avregning for mai 2021, NOK 1 334 575 høyere enn faktisk avregning for september 2021, og NOK 2 873 500 lavere enn faktisk avregning for desember 2021.*
- 5c. *For stikkprøver på hovedboken januar 2022 har vi avdekket et avvik på NOK 2 618 076. Kostnaden gjelder 2021, men er ikke avsatt i 2021 regnskapet.*

For øvrige punkter opplyser togoperatørens revisor at det ikke er avdekket avvik.

Med hensyn til punkt 3a over beskrives det et netto avvik på NOK 73 341 for lite bokførte inntekter sammenlignet med rapporten fra Entur AS fordelt på månedene mars og april. Dette tilsvarer ██████████ av totale inntekter og nettoeffekt etter egenandel utgjør 70 TNOK i for høyt rapporterte kostnader. Togoperatør opplyser at de ikke har korrigert avviket i deres rapportering da de anser avviket som uvesentlig.

Med hensyn til punkt 4 over observerer revisjonen at det beskrives at avviket er knyttet til flytting av inntekter mellom regnskapsposter. Avviket synes derfor ikke å være et reelt avvik med resultat effekt.

Med hensyn til punkt 5a over beskrives det at avvik for avsatte kostnader knyttet til diesel, kjøreveisavgift, stasjonstjenester og vedlikehold fordelt på mai, september og desember. Avvik for mai og september med effekt innenfor 2021 beløper seg til 1.7 MNOK og har en egenandelseffekt på 85 TNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Avvik for desember beløper seg til 2.9 MNOK og har en egenandelseffekt på 144 TNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Nettoeffekt etter egenandel utgjør 229 TNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag.

Med hensyn til punkt 5c beskrives det at togoperatøren har manglende avsetninger i desember 2021 på NOK 2 618 076. Nettoeffekt etter egenandel utgjør 262 TNOK i for høyt rapporterte kostnader.

Vurderinger

Etter revisjonens vurdering er det avdekket avvik i togoperatørens rapportering som tilsvarer totalt 5.4 MNOK i for lavt rapporterte kostnader i perioden. Egenandelseffekten utgjør 494 TNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag. Se vedlegg 4 for beregnede effekter.

Anbefaling

Revisjonen anbefaler at Jernbanedirektoratet tar stilling til hvorvidt de nevnte avvik på 5.4 MNOK i for lavt rapporterte kostnader er på et akseptabelt nivå. Videre anbefaler revisjonen at egenandelseffekten på 494 TNOK i for høyt utbetalt tilleggsvederlag vurderes for etterjustering av tilleggsvederlaget sett i sammenheng med hele perioden med tilleggsavtaler under ett.

Om EY

EY er en ledende global aktør innen revisjon, skatt og avgift, transaksjoner og rådgivning. Gjennom kontinuerlig fokus på kvalitet bygger vi tillit i kapitalmarkedene og i økonomier over hele verden. Gjennom å utvikle gode ledere som forplikter seg til å levere det vi lover bidrar vi til å bygge et bedre arbeidsliv for våre ansatte, kunder og lokalsamfunn.

Ernst & Young AS inngår i det globale nettverket til Ernst & Young, og kan referere til en eller flere av medlemmene av Ernst & Young Global Limited, der hvert medlem er en egen juridisk enhet. Ernst og Young Global Limited er et britisk selskap med begrenset ansvar og leverer ingen tjenester til kunder. For mer informasjon, se www.ey.com/no

© 2023 Ernst & Young AS

All Rights Reserved

Vedlegg 1 - Regjeringens tiltakspakker (1:2)

Utdrag av skatteetatens liste over tiltakspakker

Kilde: <https://www.skatteetaten.no/tiltakspakker#forskuddsskatt>

Oppdatert 07.11.22 (tiltakspakker gjeldene tilleggsavtalens periode)

Skattelegging av ansatte

- Skattefritak for nødvendige naturalytelser som mottas som følge av koronasituasjonen

Kompensasjonsordningen for næringslivet

Krav for å få tilskudd:

- Være skattepliktige i Norge
- Registrert før 1.mars 2020
- Ha ansatte
- Ha betalt og oppfylt rapporteringsplikten
- Ikke være under konkursbehandling eller avvikling
- Foretaket må ha tilstrekkelig høyt omsetningsfall som følge av virusutbruddet
- Minst 30% til og med august og minst 40% fra september til desember
- Ha faste, uunngåelige kostnader
- Ikke drive innenfor næringer som er utenfor kompensasjonsordningen

Lønnstilskudd for å ta permitterte tilbake i jobb

- Arbeidsgivere som tar egne permitterte tilbake i jobb, kan få utbetalt et beløp per ansatt. Må ha permittert ansatte per 5. mars 2021, og på en eller flere av følgende datoer: 15. november 2020, 1., 15., 31., desember 2020, eller 15. januar 2021. Arbeidsgivere kan også få lønnsstøtte etter ny lønnsordning fra desember 2021.

Avklaring for næringsdrivende og selskaper

- Formueskatt - Økt rabatt for aksjer og driftsmidler med mer
- Utsatt frist for omdannelse av virksomhet
- Midlertidig startavskrivninger på 10 prosent for saldogruppe d (maskiner mv.)
- Utvidet opsjonsskatteordning for små oppstartsselskaper
- Omgjøring av utbyttevedtak som følge av koronapandemien
- SAF-T regnskapsfil - midlertidig utsettelse (gjelder ikke lenger)
- Utkjøring av matvarer og liknende
- Skatteinsentivordning for investeringer i oppstartsselskap

Vedlegg 1 - Regjeringens tiltakspakker (2:2)

Utdrag av skatteetatens liste over tiltakspakker

Kilde: <https://www.skatteetaten.no/tiltakspakker#forskuddsskatt>

Oppdatert 28.04.22 (tiltakspakker gjeldene tilleggsavtalens periode)

Merverdiavgift

- Endring i redusert sats for mva. - Lav sats for persontransport, overnatting, allmennkringkasting samt adgang til kino, idrettsarrangementer, fornøyelsesparker og opplevelsessentre er redusert fra 12 til 6 prosent fra og med 1. april 2020 til 30. september 2021.

Sæavgifter

- Midlertidig lettelse i kravene til tilintetgjøring/destruksjon av varer
- Flypassasjeravgiften er midlertidig opphevet ut 2021, og første halvdel 2022.

Bil- og kjøretøyavgifter

- Midlertidig lettelse for kortvarig bruk av utenlandsregistrerte kjøretøy i Norge og tillatelse til privat lagring av utenlandsregistrerte kjøretøy i Norge

Tilbakeføring av underskudd

- Selskaper får en midlertidig mulighet til å tilbakeføre inntil 30 millioner kroner av selskapsunderskudd i 2020 mot beskattet overskudd de to foregående årene. Skatteverdien av underskudd i 2020 vil bli utbetalt til bedriftene ved skatteoppgjøret i 2021.

Nye regler for utsatt betaling

- Utsatt innbetaling av skatter og avgifter med forfall i perioden 1. januar til 31. mars 2022. I perioden fra 12. juni 2020 til 30. juni 2021 gjaldt det en midlertidig ordning for betalingsutsettelse som følge av koronasituasjonen.
- Redusert forsinkelsesrentesats

Vedlegg 2 - Regnskapsrapportering

Kontroll summeringer- DTTL	
	Totalt
Trafikkinntekter	
Øvrige inntekter	
Sum inntekter	
Kjørende personale	
Støtteaktiviteter personale	
Renhold	
Energikostnader togfremføring	
Andre togproduksjonskostnader, inkl adm	
Egne kostnader	
Vedlikeholdskontrakter (eksterne)	
Verkstedleie	
Salg- og markedsføringskostnader (egne)	
Servising	
Salg- og billetteringskostnader (Entur)	
Kjøretøyleie (Norske tog AS)	
Kapitalkostnader (F. eks. interiør, tungt vedlikehold)	
Andre kjøretøykostnader	
Kjørevegsavgift	
Egne kostnader	
Underleverandører	
Personal	
Kapita	
Andre	
Sum kostnader	

Vedlegg 3 - ISRS 4400 erklæring (1:3)

Deloitte.

Deloitte AS
Grønning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO 0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
www.deloitte.no

Til SJ Norge AS

RAPPORT OM AVTALTE KONTROLLHANDLINGER KNYTTET TIL TILLEGGSAVTALE COVID 19

Formål med denne rapporten om avtalte kontrollhandlinger

Vår rapport har utelukkende som formål å bistå SJ Norge AS i fastsettelsen av hvorvidt regnskapet for Tilleggsavtale COVID 19 («driftsregnskapet») til Trafikkavtalen 2019-2022 mellom SJ Norge AS og Jernbanedirektoratet for 2021 er utarbeidet i henhold til avtalen med Jernbanedirektoratet, og skal ikke brukes til noe annet formål.

Oppdragsgivers ansvar

SJ Norge AS har bekreftet at de avtalte kontrollhandlingene er hensiktsmessige for formålet med oppdraget. SJ Norge AS er ansvarlig for saksforholdet som de avtalte kontrollhandlingene er utført på.

Revisors ansvar

Vi har utført oppdraget om avtalte kontrollhandlinger i samsvar med internasjonal standard for beslektede tjenester (ISRS) 4400 (revidert) *Oppdrag om avtalte kontrollhandlinger*. Et oppdrag om avtalte kontrollhandlinger innebærer at vi utfører handlingene som er avtalt med SJ Norge AS, og rapporterer funnene, som er de faktiske resultatene av de avtalte kontrollhandlingene som er utført. Vi uttaler oss ikke om hensiktsmessigheten av de avtalte kontrollhandlingene.

Dette oppdraget om avtalte kontrollhandlinger utgjør ikke et attestasjonsoppdrag. Vi gir følgelig ikke uttrykk for en mening eller en konklusjon.

Dersom vi hadde utført tilleggs handlinger, kunne andre forhold ha kommet til vår kunnskap og blitt rapportert til dere.

Etiske prinsipper og kvalitetskontroll

Vi har overholdt de etiske kravene i International Code of Ethics for Professional Accountants utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene) og uavhengighetskravene i samsvar med revisorloven.

Vårt revisjonsfirma anvender internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC) 1 *Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisjonskontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester*, og opprettholder følgelig et omfattende kvalitetskontrollsystem som inkluderer dokumenterte retningslinjer og rutiner knyttet til etterlevelse av etiske krav, profesjonsstandarder og gjeldende juridiske og regulatoriske krav.

Handlinger og funn

Vi har utført handlingene beskrevet nedenfor, som er avtalt med SJ Norge AS i vilkårene for oppdraget datert 31. mars 2022.

Vedlegg 3 - ISRS 4400 erklæring (2:3)

	Handlinger	Funn
1	Vi har gjennomført samtaler med selskapet med formål å kartlegge prinsipper, forutsetninger og modeller for driftsregnskapet.	Vi har gjennom samtaler med selskapet fått opplyst at det benyttes tilsvarende prinsipper og forutsetninger beskrevet i tilleggsavtale og definert av selskapet (herunder ekskluderte kostnader fra rapportering).
2	Vi har kontrollert avstemmingen av driftsregnskapet 2021 mot årsregnskapet 2021 for SJ Norge AS, herunder kontrollert at avstemmingspostene er i henhold til forelagt dokumentasjon. Vi har kontrollert avstemmingen av de periodefremmede postene som er trukket ut i driftsregnskapet for den aktuelle perioden mot forelagt dokumentasjon, herunder vurdert at vesentlige periodefremmede poster er hensyntatt.	Vi har gjennom vår kontroll ikke avdekket avvik mellom årsregnskapet 2021.
3	For billettinntekter vil vi utføre følgende handlinger: <ul style="list-style-type: none"> a) Vi har innhentet rapporter som selskapet har mottatt fra Entur AS som viser billettinntekter pr måned, og kontrollert at bokførte billettinntekter pr måned er i samsvar med rapporten fra Entur AS for den samme perioden b) For takstsamarbeidsinntekter har vi kontrollert at inntekter medtatt driftsregnskapet er i samsvar med bokførte belopp 	<ul style="list-style-type: none"> a) Vi har avstemt rapport fra Entur AS mot driftsregnskapet per måned og avdekket et avvik på NOK 302 673 i mars 2021 og NOK – 376 014 i april. Totalt avvik er lik NOK – 73 341. b) For takstsamarbeidsinntekter har vi avstemt beløpet i driftsregnskapet mot totalavstemming av takstsamarbeidet uten avvik.
4	For øvrige inntekter har vi kontrollert at inntektene inkludert i driftsregnskapet er i samsvar med saldobalansen for hver enkelt måned. For juni har vi kontrollert at selskapet har fulgt metodikken som fremgår av bilag J til tilleggsavtale, avsnitt 2.	For øvrige inntekter har vi avvik på NOK 9 300 000 i henholdsvis august og oktober 2021. Avviket er forklart med at dette er flyttet fra trafikkinntekter til øvrige inntekter da det gjelder fakturering fra Entur AS for personalbilletter.
5	For kostnader vil vi utføre følgende handlinger: <ul style="list-style-type: none"> a) Vi har kontrollert avstemmingen av kostnader medtatt i driftsregnskapet mot saldobalansen for de respektive månedene i perioden for tilleggsavtalen, herunder at 	<ul style="list-style-type: none"> a) Vi har avstemt kostnader i saldobalansen uten avvik. b) For de kontrollerte stikkprøver var avsatte kostnader for diesel, kjøpreisavgift, stasjonstjenester og vedlikehold kr 364 685 høyere enn faktisk avregning for mai 2021, kr 1 334 575 høyere enn faktisk avregning for

Vedlegg 3 - ISRS 4400 erklæring (3:3)

Deloitte.

side 3

	<p>avstemningspostene er i henhold til forelagt dokumentasjon.</p> <p>b) Vi har innhentet oversikt fra SJ Norge AS over avsetninger for diesel, kjøpreisavgift, stasjonstjenester og vedlikehold for mai, september og desember, og kontrollere dette mot faktiske avregninger.</p> <p>c) Vi har innhente hovedbok for desember 2021 og januar 2022 og gjort stikkprøver for å kontrollere at kostnader er korrekt periodisert. Vi har gjort en rimelighetsvurdering av avsetning per 31.12.2021 mot forventet avsetning av kostnader</p>	<p>september 2021, og kr 2 873 500 lavere enn faktisk avregning for desember 2021.</p> <p>c) For stikkprøver på hovedboken for desember 2021 har vi ikke avdekket avvik. Stikkprøver på hovedboken januar 2022 har vi avdekket et avvik på NOK 2 618 076. Kostnaden gjelder 2021, men er ikke avsatt i 2021 regnskapet.</p>
6	<p>Vi har kontrollert at regnskapslinjene i driftsregnskapet for offentlig kjøp er riktig summert.</p>	<p>Vi har kontrollert summeringer i driftsregnskapet uten avvik.</p>

Oslo, 12. april 2022
Deloitte AS

Reldar Ludvigsen
statsautorisert revisor

Vedlegg 4 - Identifiserte avvik

Identifiserte avvik 2021

	Effekt	Egenandel	Avregnings- måned	Egenandel avregnings- måned	Effekt Tilleggsvederlag
Revisors avvik - ISRS 4400					
Avvik med effekt innenfor 2021					
Diesel, kjøreavgift, stasjonstjenster og vedlikehold - Mai		5 %	Jul 21	10 %	
Diesel, kjøreavgift, stasjonstjenster og vedlikehold - Sept		10 %	Nov 21	15 %	
SUM	1 699 260	For høye kostnader			84 963
Avvik med effekt utenfor 2021					
Diesel, kjøreavgift, stasjonstjenster og vedlikehold - Des		15 %	Feb 22	10 %	
Netto for lite inntektsført biletinntekt mars-april		5 %	Jul 22	10 %	
Kostnad ført i Jan 22 tilhørende 2021		15 %	Jan 22	5 %	
SUM	- 5 418 145				409 154
SUM totalt identifiserte avvik - ISRS 4400	- 3 718 885				494 117
SUM Revisors avvik - ISRS 4400 - med effekt utenfor 2021	- 5 418 145	For lavt rapporterte kostnader			
Effekt tilleggsvederlag - Revisors avvik - ISRS 4400	494 117	For høyt utbetalt tilleggsvederlag			
SJ gjennomgang avregningseffekter					
For høy avsetning - Skyldig feriedager avsatt des 2021		15 %	Etter avtaleperiode		
For lav avsetning - Personalbillettinntekt 2021 avsatt nov-des 21		15 %	Jun 22	15 %	
Korrigert etter avtaleperiode - Ytterligere reserv rev arvode - avsatt des 21		15 %	Etter avtaleperiode		
SUM avvik med effekt utenfor 2021	9 250 000	For høye kostnader			3 782 500
Effekt tilleggsvederlag	3 782 500	For høyt utbetalt tilleggsvederlag			
SJ Kontrollavstemming - Manglende justeringer av regnskap					
Ikke-avsatt Malus 2021 - Jan - juni 21		5 %	Utenfor avtaleperiode		
Ikke-avsatt Malus 2021 - Jul - sept 21		10 %	Utenfor avtaleperiode		
Ikke-avsatt Malus 2021 - Okt - des 21		15 %	Utenfor avtaleperiode		
Manglende uttrekk ikke-operative kostnader jan-juni 2021		5 %	Utenfor avtaleperiode		
Manglende uttrekk ikke-operative kostnader juli-sept 2021		10 %	Utenfor avtaleperiode		
Manglende uttrekk ikke-operative kostnader okt-des 2021		15 %	Utenfor avtaleperiode		
SUM avvik med effekt utenfor 2021	- 580 818	For lave kostnader			- 478 878
Effekt tilleggsvederlag	- 478 878	For lite utbetalt tilleggsvederlag			
Totalt avvik med effekt utenfor 2021	3 251 037	For høye kostnader			
Total effekt tilleggsvederlag 2021	3 797 739	For høyt utbetalt tilleggsvederlag			